

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 63/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om strukturstöd till jord- bruket och av 6 § i lagen om offentlig upphand- ling

Till jord- och skogsbruksutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 8 december 2010 en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om strukturstöd till jordbruket och av 6 § i lagen om offentlig upphandling (RP 294/2010 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till jord- och skogsbruksutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- lagstiftningsråd Katriina Pessa, jord- och skogsbruksministeriet.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av
— professor Olli Mäenpää
— professor Tuomas Ojanen.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i lagen om strukturstöd till jordbruket och lagen om offentlig upphandling. Den föreslagna ändringen gäller upphandlingsförfarandet för stödda investeringar vid gårdsbruksenheter. Upphandlingsförfarandet enligt lagen om offentlig upphandling ska iaktas inte bara i fråga om offentliga samfunds upphandling utan också i fråga om sådan upphandling vid upphandlande enheter där upphandlaren av offentliga samfund har fått stöd som uppgår till mer än 50 procent av upphandlingens värde. Detta gäller också gårdsbruksenheter och investeringar

Enligt förslaget ska lagen om strukturstöd till jordbruket ändras på så sätt att upphandlingsförfarandet enligt lagen om offentlig upphandling tillämpas enbart på upphandling där investe-

ringsbeloppet överstiger de EU-tröskelvärden som anges i lagen om offentlig upphandling. Vid upphandling där dessa tröskelvärden inte nås ska ett förfarande enligt lagen om strukturstöd till jordbruket iaktas. Dessutom slopas möjligheten för anbudsgivare som har lämnat in konkurrerande anbud att föra upphandlingsärendet till marknadsdomstolen i fråga om upphandling som understiger EU-tröskelvärdena. Den förlorande parten i anbudsförfarandet ska emellertid kunna anmäla förfarandet som parten anser vara felaktigt till närings-, trafik- och miljöcentralen, som ska besluta hur de upplysningar man får om upphandlingsförfarandet påverkar det beviljade stödet. Svar ska alltid ges på en sådan anmälan.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

I motiven till lagstiftningsordning ser regeringen på bestämmelserna mot grundlagens 80 § 1 och 2 mom. om att utfärda förordning och delegera lagstiftningsbehörighet och 21 § om rättskydd. Regeringen anser att lagförslagen kan be-

handlas i vanlig lagstiftningsordning. Bestämmelserna kan ha betydelse för tillämpningen av 21 § i grundlagen, så regeringen ser det ändå som motiverat att grundlagsutskottet lämnar utlåtande.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Normgivningsbemyndigandena

I 40 a § 1 mom. i lagförslag 1 föreslås ett förfarande där den som inte tilldelats ett upphandlingskontrakt kan meddela den närings-, trafik- och miljöcentral som beviljat stödet att denne misstänker att begränsningarna i stödåvändningen enligt 20 § 1 mom. inte har iakttagits. Enligt 40 a § 2 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser om hur en anmälan ska behandlas, om utbetalning av stödet inte har sökts inom ett halvt år från det att anmälan inkommit.

Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt få sin sak behandlad av en behörig myndighet. Garantierna för god förvaltning när myndigheten behandlar ärendet ska enligt 2 mom. tryggas genom lag. Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen ska bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter och om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till lagområdet utfärdas genom lag. Det går således inte att bemyndiga någon att utfärda bestämmelser genom förordning om behandlingen av anmälan i de fall som avses i 40 § 2 mom. I stället ska dessa bestämmelser finnas i lag. Detta är en förutsättning för att lagförslag 1 ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Rättskydd

Om det är fråga en upphandling som genomförs av en upphandlande enhet som avses i 6 § 1 mom. 5 punkten i upphandlingslagen och upphandlingen beviljats stöd på grundval av lagen om strukturstöd till jordbruket som överstiger 50 procent av upphandlingens värde och om dessut-

om EU-tröskelvärdena inte överskrids, ska upphandlingslagen enligt det föreslagna 20 § inte tillämpas på upphandlingen. Detta innebär bland annat att anbudsgivare vars anbud inte vunnit inte kan föra ärendet till marknadsdomstolen.

Rätten att få ett motiverat beslut och att överklaga hör till de garantier för god förvaltning som enligt 21 § 2 mom. i grundlagen ska tryggas genom lag. Bestämmelsen utgör inget hinder för smärre undantag från exempelvis rätten att överklaga eller att få ett motiverat beslut, förutsatt att undantagen inte rubbar rättighetens ställning som huvudregel och äventyrar den enskildes rättssäkerhet i enskilda fall (GrUU 40/2010 rd, s. 5, GrUU 10/2006 rd, s. 3/I, GrUU 5/2006 rd, s. 7, och GrUU 12/2002 rd, s. 6).

Det framgår av propositionsmotiven (s. 18) att stödet enligt lagen om strukturstöd till jordbruket är beroende på prövning. Utskottet har tidigare i ett annat sammanhang (GrUU 16/2000 rd, s. 4/II) ansett att om en förmån är helt och hållet beroende av myndighetens prövning, till buds stående anslag eller till exempel planer kan det inte vara fråga om en rättighet av så permanent karaktär eller med ett så starkt behov av rättssäkerhet att den skulle omfattas av 21 § 1 mom. i grundlagen. Utskottet anser att upphandlingar som avses i lagförslag 1 uttryckligen kan jämföras med fall enligt detta. Därför är frågan inte problematisk med avseende på 21 § i grundlagen.

Utlåtande

Grundlagsutskottet meddelar

att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning, men lagförslag 1

bara om utskottets konstitutionella invändningar mot dess 40 a § 2 mom. beaktas på behörigt sätt.

Helsingfors den 4 mars 2011

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kimmo Sasi /saml
vordf. Jacob Söderman /sd
medl. Tuomo Hänninen /cent
Ulla Karvo /saml
Elsi Katainen /cent
Esko Kiviranta /cent
Elisabeth Naucclér /sv

Ville Niinistö /gröna
Mikaela Nylander /sv
Veijo Puhjo /vänst
Tuulikki Ukkola /saml
Ilkka Viljanen /saml
ers. Hannu Hoskonen /cent
Raimo Piirainen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Risto Eerola.